

ผลวัดการเคลื่อนไหวทางสังคมของผู้ผลิตวัฒนธรรม
ชาวปกากะญอในภาคเหนือของประเทศไทย

สนทนา มณีรัตน์ชัยยง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2559

พลวัตการเคลื่อนไหวทางสังคมของผู้ผลิตวัฒนธรรม
ชาวปกากะญอในภาคเหนือของประเทศไทย

สนทนา มณีรัตนชัยยง

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2559

พลวัตการเคลื่อนไหวทางสังคมของผู้ผลิตวัฒนธรรม
ชาวปกากะญอในภาคเหนือของประเทศไทย

สนทนา มณีรัตน์ชัยยง

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ เศรษฐมาลินี)

(ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ)

.....กรรมการ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง)

2 พฤษภาคม 2559

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้โอกาสให้คำปรึกษา และให้ความรู้มากมายแก่ผู้ศึกษา หลายครั้งหลายคราที่ผู้ศึกษาเกิดความรู้สึกท้อแท้ใจ ความพยายามลดน้อยลง แรงสู้หุดหายไปไฟหมดแผ่วปลายในที่สุด เมื่อความเหนื่อยล้า ความเมื่อยหน่ายเข้ามาทดแทน ทำให้การเขียนวิทยานิพนธ์ยืดยาวแล้วครั้งแล้วครั้งเล่าจนต้องขยายเวลาออกไป สร้างความวุ่นวายและความลำบากใจให้กับอาจารย์เสมอมา และเป็นตัวผู้ศึกษาเองที่เกิดความรู้สึกกดดัน เพราะไม่มีงานส่งให้อาจารย์จึงหลบหลีกไม่ไปหา หลายครั้งที่ผู้ศึกษาเกือบจะตัดสินใจล้มเลิกกลางคัน แต่อาจารย์ก็ยังใส่ใจ ถามไถ่ด้วยความเป็นห่วงเป็นใยลูกศิษย์คนนี้ แนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ในที่สุด

ขอบคุณคุณพ่อวินัย บุญลือ ผู้มีพระคุณช่วยเหลือผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนจบ ด้วยการให้ชีวิตใหม่ เปิดมุมมองใหม่ๆ ในโลกกว้าง ให้โอกาสที่มีคุณค่ามากๆ ในการได้เรียนปริญญาโทสาขา การพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แม้ว่าผู้ศึกษาจะใช้โอกาสนั้นเปลืองก็ตามที่ หลายครั้งหลายหนที่ผู้ศึกษามองไม่เห็นคุณค่านั้น แต่คุณพ่อไม่เคยว่าเลยสักครั้ง มีแต่ทำให้คุณเป็นตัวอย่าง สอนให้คิดเอง สิ่งไหนที่ควรทำก็ลงมือทำได้เลย สิ่งไหนที่เคยผิดพลาดไปแล้วก็ให้ใช้เป็นบทเรียน ทั้งยังให้คำแนะนำในเรื่องการเรียน เรื่องการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการช่วยเหลือผู้อื่น คุณพ่อจะสอนโดยการปฏิบัติให้เห็นถึงการทุ่มเทเพื่อผู้อื่นอย่างเต็มที่ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ปราศจากข้อแม้หรือข้อสงสัยใดๆ ทั้งปวง ผู้ศึกษารู้ดีว่าคุณพ่อต้องทำงานหนัก ผืนร่างกายตัวเองมากี่มาก งานยุ่งตลอด ไปโน่นมานี่บ่อยๆ แต่เมื่อขอความช่วยเหลือคุณพ่อก็จะมีเวลาให้เสมอ ขอขอบคุณคุณพ่อคนอื่นๆ และสวนเจ็ดริ้น ที่มีใจกว้างกรุณาแบ่งปันที่หลบนอนที่อยู่ทีกินอย่างสะดวกสบายหาที่ไหนมิได้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ น้องๆ สวนเจ็ดริ้นที่อยู่ด้วยกัน ได้ทำกิจกรรมดีๆ สร้างสีสันในชีวิต ทำให้ช่วงเวลาที่อยู่ที่นี่เป็นความทรงจำที่พิเศษที่สุด

ขอขอบคุณพาคีจอนิ โอโดเชา, คุณพล โอโดเชา, คุณสุวิชาน พัฒนาไพรวลัย, คุณถาวร กัมพลกุล, คุณประเสริฐ ตระการสุภกรที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณพาคีมุเสาะ เสนาะพรไพโร, บาทหลวงนิพนธ์ เทียนวิหาร, เสอระระสุนทร วงศ์จอมพร, พีจีดี ไนยนา, พีสิริ, พีหยงที่ได้ให้คำแนะนำดีๆ ในการเก็บข้อมูล คอยให้กำลังใจในการเขียนงาน ชักชวนให้ไปร่วมกิจกรรมด้วยเสมอๆ แม้ผู้ศึกษาต้องปฏิเสธไปในบางครั้ง ขอขอบคุณพี่henk ผู้หญิงตัวเล็กๆ ที่แข็งแกร่ง

ที่สุด ที่เป็นตัวอย่างในเรื่องความอดทน และความเพียรพยายาม ขอบคุณพี่อุ้งอึ่ง ที่มีแต่ความจริงใจ และห่วงใย ถามไถ่เรื่องงานเสมอ ขอบคุณพี่หนิง ที่ทำให้ได้เข้าสังคมได้รู้จักผู้คนเพิ่มมากขึ้น

ขอบคุณศูนย์พัฒนาสังคมสังฆมณฑลเชียงใหม่ เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ และสมาคมศูนย์รวมการศึกษาชาวไทยภูเขา ที่แบ่งปันข้อมูลภาพรวมการทำงานขององค์กรทั้งยังได้มีโอกาสร่วมทำงานด้วยในบางโครงการทำให้ผู้ศึกษาได้เพิ่มพูนประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ขอบคุณคนปกากะเอยออีกมากมายที่ทำงานในองค์กรเพื่อคนปกากะเอยในหลากหลายด้านที่ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจเพื่อพี่น้องปกากะเอย

ขอบคุณพี่ธี, อาจารย์อัฉรา, อาจารย์หน้อยที่ให้คำแนะนำในการเตรียมตัวก่อนสอบเข้าสาขาวิชาการพัฒนาสังคม ขอบคุณซิสเตอร์เสาร์ ที่เอาเลคเชอร์มาให้อ่านระหว่างเรียนวิชาทฤษฎีพื้นฐาน ขอบคุณพี่มะสุที่คอยให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือหลายๆ ด้านโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

ขอบคุณพี่ชื่นที่คอยทำเอกสาร เดินเรื่องให้ตั้งแต่เข้าเรียนจนถึงทำเรื่องจบ ขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจอยู่เคียงข้าง ร่วมทุกข์ร่วมสุขแบ่งปันรอยยิ้มให้กันมาตลอด และคอยช่วยเหลือ คอยเซ็นกระดาษลากดึงกันมาจนถึงฝั่งฝันไปด้วยกัน ขอบคุณพี่เปิ้ลที่ให้กำลังใจ เอาใจช่วย รับฟังปัญหาส่วนตัว ให้คำแนะนำดีๆ และติดต่อประสานงานกับอาจารย์ให้มาโดยตลอด ขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ที่ไม่ได้เอ่ยนามเนื่องจากหลงลืมไป

ขอบคุณมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี และทุนยากจนที่ได้กรุณาสนับสนุนทุนในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ชีวิตการทำวิทยานิพนธ์ราบรื่นขึ้นเป็นอย่างมาก

ขอบคุณพ่อกับแม่และน้องที่คอยเป็นกำลังใจให้ รับฟังเรื่องราวความทุกข์ใจ ปัญหาอุปสรรคนานาประการที่พานพบเจอเข้ามาในช่วงชีวิต ป.โท อย่างไม่เบื่อหน่ายหรือรำคาญ ยังคอยอยู่ข้างๆ ช่วยคิดหาทางแก้ไขปัญหาดลลครมา อดทนรอคอยจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เสร็จสิ้นลง แม้จะกินเวลาไปนานกว่าคนอื่นๆ ผู้ศึกษาผ่านมาได้ก็เพราะแรงสนับสนุนจากครอบครัว ที่เชื่อมั่นในตัวผู้ศึกษาเป็นที่พักใจในยามที่เหนื่อยล้า ท้อแท้ และสิ้นหวัง

ความดีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบแด่ ชาวปกากะเอยทุกคนที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนปกากะเอย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ผู้ที่ทำงานกับชุมชนต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้ศึกษาขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สนทนา มณีรัตน์ชัยยง